

KÖNYVISMERTETÉS

V. V. Anyiszimov és N. A. Kokovin: A községgazdaság statisztikája

(Statisztikai Kiadó Vállalat, Budapest, 1951)

„A Szocialista Statisztika Könyvtára a Központi Statisztikai Hivatal szerkesztésében“ című sorozat kilencedik kiadványaként jelenik meg V. V. Anyiszimov és N. A. Kokovin szovjet szerzők „Községgazdasági statisztika“ (Az OSzFSzK Községgazdasági Minisztériumának kiadása, Moszkva, 1947) c. tankönyve.

A községgazdasági statisztika a gazdaságstatisztika egyik ága. Vizsgálatának körébe tartozik a lakotthelyek minden típusa (város, község, munkás- és nyaralótelep, stb.), figyelmét azonban főképpen a városok és városi jellegű települések községgazdaságának vizsgálatára összpontosítja, s ezért nevezik gyakran a községgazdasági statisztikát városgazdasági statisztikának.

A községgazdaságnak számos, a helyi lakosság mindennapi anyagi szükségleteinek ellátásával foglalkozó ága van.

A községgazdaság következő ágait különböztetjük meg: a) városi földek, b) lakásgazdálkodás, c) közúti és hídgazdaság, d) a lakotthely egészségügyi-köztisztasági vállalatai (víz- és csatornaművek, köztisztasági vállalatok, fürdők, mosodák, stb.), e) energiatermelő üzemek (áramfejlesztőtelepek, hőenergiacentrálék, gázgyárak), f) városi közúti közlekedés (villamos, autóbusz, trolleybusz, stb.), g) városi külső kényelmi berendezések (zöldültetvények, utcai világítás, stb.), h) olyan ipari vállalatok, amelyek közvetlenül a községgazdaság részére termelnek.

A községgazdasági statisztika konkrét feladatai ennek megfelelően a következők: 1. a lakotthelyek tervezési munkáinak statisztikai adatokkal való közvetlen ellátása, 2. statisztikai adatok szolgálta-

tása a községi lakásgazdálkodáshoz tartozó építkezési beruházások tervezéséhez, 3. a községgazdaság építési terveinek elkészítéséhez, 4. a lakásgazdálkodás és a községi vállalatok üzemtervének összeállításához, 5. az operatív munka céljaira, valamint a községgazdaság építkezési és üzemi terveinek ellenőrzéséhez.

A forradalom előtti Oroszországban rendszeres községgazdasági statisztika nem volt. Jelenleg a Szovjetunióban minden községgazdaságban végeznek statisztikai munkálatokat.

A tankönyv tartalmi szempontból tíz fejezetre oszlik.

Az I. („A községgazdasági statisztika tárgya és szervezete“ c.) fejezet a címben megjelölt kérdéseken kívül a községgazdasági statisztikának, mint konkrét tudományágnak feladatait ismerteti. E feladatok a következők:

a) megállapítani és elméletileg megindokolni azokat a mutatószámokat, amelyekkel a lakotthelyek tervezését és építését, valamint a községi lakásgazdaság tervezését, építését és hasznosítását meghatározó körülményeket kell megfigyelni;

b) megállapítani és elméletileg megindokolni az adatok összesítésénél alkalmazandó csoportosításokat;

c) megállapítani és elméletileg megindokolni az alkalmazandó származékos mutatószámok számítási módszereit.

A II. („A községgazdaság (városgazdaság) állóalapjainak statisztikai vizsgálata“ c.) fejezet az állóalapok csoportosításával, osztályozásával, műszaki (technikai) leltározásával s ennek kapcsán az állóalapok értékelésével, a beruházások statisztikájával foglalkozik.

A III. („A városi terület és a városi ingatlanok hasznosításának statisztikája“

c.) fejezet a városi terület meghatározását, a városi ingatlanok leltározását, a városi ingatlanokra vonatkozó adatok összesítését, a városi területet jellemző származékos mutatószámokat és a városi ingatlanokra vonatkozó adatok elemzését tárgyalja.

A IV. („A városi út- és hídgazdaság és az utcai forgalom statisztikája“ c.) fejezet azokkal a kérdésekkel foglalkozik, melyek az utak és hidak építésével és kihasználásával kapcsolatosak. Ide tartozik a városi utcák, utak és hidak és azok kihasználásának, a városi gyalogos- és teherforgalom és az útfenntartási szolgáltatás statisztikája.

Az V. („A lakásstatisztika“ c.) fejezet a lakásstatisztika három fő kérdéscsoportját tárgyalja: a) a lakóházalapha tartozó házak számának és összetételének, b) a lakások hasznosításának és c) a népesség lakásviszonyainak statisztikája.

A VI. („A községi vállalatok üzemszisztikájának általános kérdései“ c.) fejezet a vállalatok törzskönyvezését, annak jelentőségét, tartalmát, a törzskönyvezési munkálatok megszervezését és a törzskönyv adatainak statisztikai feldolgozását tárgyalja. Foglalkozik továbbá a termelés számbavételének és statisztikájának kérdéseivel, a munka- és munkabér statisztikával.

A VII. („A községi energiagazdaság statisztikája“ c.) fejezet az energiagazdaság erőgépei teljesítőképességének megállapításával, az energia és a teljesítőképesség mértékegységeivel, a tüzelőanyagfogyasztás számbavételével, a munkatermelé-

kenység, az önköltség kérdéseivel, a lakóhelyek energával való ellátottságával, a községi áramfejlesztőtelepek csoportosításával foglalkozik.

A VIII. („A községi egészségügyi és köztisztasági üzemek statisztikája“ c.) fejezet behatóan tárgyalja a községi vízművek, csatornaművek, fürdők, mosodák munkáját, a munkatermelékenységi mutatószámokat, az önköltség, stb. kérdését.

A IX. („A városi közúti közlekedés statisztikája c.) fejezet részletesen foglalkozik a) a pálya-vágánygazdálkodás, b) energiagazdálkodás, c) a járműállomány, d) a személy- és teherforgalmi járművek szállítási statisztikájának, e) a személy- és teherforgalom hullámzásának, f) a munka- és munkatermelékenység statisztikájának, g) a szállítási önköltség, h) a városi lakosság községi közlekedéssel való ellátottságának kérdéseivel.

A X. („A városok komplex leírása“ c.) fejezet a lakóhelyek komplex leírásának lényegét és feladatait, a komplex leírások programját, a lakóhelyek csoportosítását és a vonatkozó származékos mutatószámok kiszámítását tárgyalja.

A könyv közérthetőségét nagyban elősegíti hogy a legnehezebb elméleti kérdések gyakorlati vonatkozásait és alkalmazását megfelelő táblázatok és ábrák segítségével világítja meg.

A könyv különösen jelentős a tanácsok időszerű községgazdasági feladatai szempontjából.

FOLYÓIRATCIKKEK ISMERTETÉSE

BARÁT—FEKETE GYÖR—VIDA:

Számviteli felsőoktatásunk jegyzeteinek és tankönyveinek bírálata*

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom után Lenin több cikkében hangsúlyozta a proletárdiktatúra gazdaságsszervező funkcióján belül a nyilvántartás, számvitel és ellenőrzés tömegméretű, egész népre kiterjedő megszervezésének

fontosságát. „... miután megdöntöttük a kapitalistákat és a bürokráciát, a felfegyverzett munkássággal, az egész felfegyverzett néppel váltuk fel őket a termelés és elosztás ellenőrzésében, a munka és a termékek számvitelezésében.“¹

* Számvitel, 1951, 1. sz., 57—71. old. (Rövidített közlemény.)

¹ Lenin: Allam és forradalom. (Válogatott Művek, II. kötet, Szikra, Budapest, 1949, 238—239. old.)